

भेनीएर उद्योग

औद्योगिक स्कीम

- परिचय र प्राविधिक पक्ष
- आर्थिक पक्ष

नेपाल सरकार
उद्योग मन्त्रालय
घरेलु तथा साना उद्योग विभाग
त्रिपुरेश्वर

भेनीएर उद्योग

परिचय

मानव सभ्यताको विकास संगसंगै मानव आवश्यकताको पनि विकास भएको छ । हामीलाई दैनिक रूपमा प्रयोग गर्ने फर्निचरहरू बनाउनको लागि अति आवश्यक कच्चा पदार्थ जस्तै मेच, टेबुल, कुर्सी आदी बनाउन प्रयोगहुने प्लाइउडको माग धेरै बढेको छ । प्लाइउड बनाउनको लागि चाहिने मुख्य कच्चा पदार्थ भेनियर हो । भेनीएर भनेको काठका पातला पातला नरम सीटहरू हुन । नरम वा कुकाठको प्रयोग गरी यसको उत्पादन गरीन्छ । नरम काठ (टीकका रुख) प्राप्त हुने स्थानमा यो उद्योग राखी भेनीएर उत्पादन गरी प्लाइवुड बनाउने कारखानामा पठाउंदा कम खर्च हुने र प्लाइवुडको प्रयोग दिनहु बढेकोले बजारको समस्या छैन । यसैकारणलाई मध्यनजर राख्दै घरेलु तथा साना उद्योग विभागले यो स्किम परिमार्जन गरेको छ ।

भेनियर उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने यन्त्र तथा उपकरणहरू, विद्युत शक्ति इन्धन, वार्षिक उत्पादन क्षमता, आदिका बारेमा उद्योग खोल्नु पूर्व जानकारी दिन खोजिएको छ । उद्योगीहरूले उत्पादनको प्रकृति हेरी यन्त्र वा उपकरण छान्न, तीनका दक्षता (इफिसियन्सी), उर्जा उपभोग र आर्थिक भारका बारेमा अग्रिम जानकारी समेत प्राप्त गर्न सक्छन् । आफूलाई आवश्यक पर्ने जनशक्ति, बैक बाट लिनु पर्ने ऋण तथा ब्याजका बारेमा तथा बीमा (इन्सुरेन्स) प्रिमियमका बारेमा समेत सचेत रहन मदत गर्छ ।

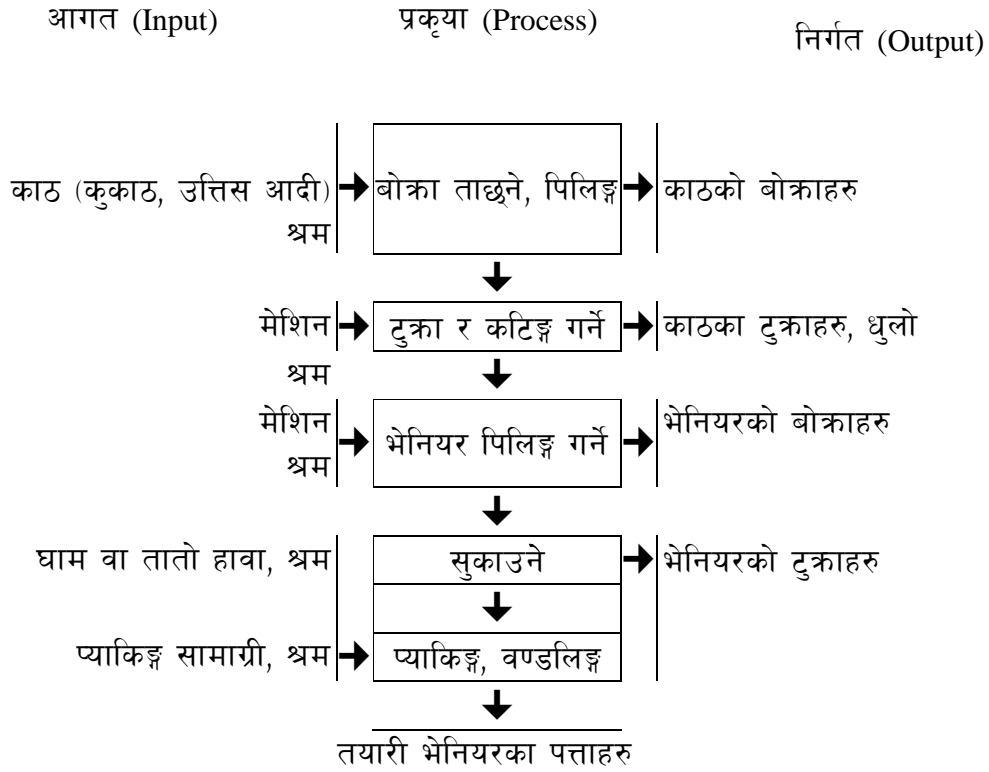
उद्योगलाई आवश्यक पर्ने वार्षिक स्थीर पूँजी, चल खर्च तथा भै परिआउने खर्च, वार्षिक आम्दानी नाफा नोक्सानीको आंकलन समेत प्रस्तुत स्कीममा खुलाइ सम्पूर्ण उद्यमीहरूलाई सजिलो बनाइएको छ ।

अझै वातावरणीय प्रतिकूल प्रभावका बारेमा जडान गर्नु पर्ने संयन्त्र तथा उद्योगी स्वयं वातावरण प्रति चनाखो र सक्रिय हुन पर्ने तथा वातावरण संरक्षणका आवश्यक उपायहरू अपनाउनु पर्ने तथ्य समेत यस स्कीममा उल्लेख गरिएको छ । यस स्कीममा उत्पादन प्रकृया, वातावरणीय पक्ष तथा रोकथामका उपायहरू, कामदारको स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, तालीम तथा हुन सक्ने अग्नी तथा विद्युतीय आकस्मिक दुर्घटनाका बारे समेत समेटिएको छ ।

बस्तु उत्पादन प्रकृया

१. आधिकारीक निकायबाट खरीद वा संकलन भएका टिम्बरलाई पानीले भिजाएर राखी नरम पारीन्छ ।
२. यसरी भिजाएर राखीएको टिम्बरलाई आवश्यकता अनुसारको साइजमा स मीलमा राखी काटेर प्राप्त गरीन्छ ।
३. काटिएका टिम्बरलाई पिलीङ्ग मेशीन वा लेथ मेशीनमा राखी घुमाएर चक्कुको माध्यमबाट ताछ्ने गरीन्छ । यसरी ताछ्दां भेनीएर प्राप्त हुन्छ ।
४. प्राप्त भेनीएरलाई क्लीपीङ्ग मेशीनमा राखी आवश्यकता अनुसारको साइजमा काटिन्छ र भेनीएरमा रहेको आद्रता घटाउन सुकाएर राम्रा भेनीएर छानीन्छ र प्याक वा बण्डल बनाइन्छ ।

उत्पादन प्रकृया प्रवाह (Flow chart)

वातावरणीय पक्ष

प्रदुषणको किसिम

प्रस्तुत उद्योगबाट खास गरी निम्नानुसारको खेर पदार्थको निस्काशन वा प्रदुषणबाट वातावरणमा असर पार्न सक्ने देखिन्छ ।

सि.नं.	प्रदुषणको किसिम	निश्कासन हुने बस्तुहरु	रोकथामका उपायहरु
१	ठोस खेर पदार्थ	प्रयोग नभएका काठको बोक्राहरु, धुलो, टुक्रा, प्याकिगं सामग्रीहरु र मेसिनका स्पयर्सहरु	जलाउने वा सुरक्षित रुपमा विर्सजन गर्ने
२	तरल खेर पदार्थ	सफा गर्न प्रयोग भएको पानी	खाल्डामा जम्मा गरी सफा पानी मात्रै बाहिर पठाउने
३	ध्वनी प्रदुषण	पिलिङ्ग वा कटिङ्ग मेशिनहरुको आवाजले हल्का ध्वनी प्रदुषण हुने देखिन्छ ।	मेसिनहरुको समय समयमा मर्मत, लुब्रिकेशन गर्ने, ध्वनीकम गर्ने साधानहरु प्रयोग गर्ने
४	वायु प्रदुषण	त्यस्तो असर पर्ने केमिकलहरु प्रयोग हुने नभएकोले वायु प्रदुषण हुदैन, काठको धुलो उत्पन्न हुने छन् ।	डस्ट कलेक्टर राखी धुलो जम्मा गर्ने ।

सरसफाई

उत्पादनस्थल को दैनिक दुई पटक फिनाएल पानीले सरसफाई गर्नु पर्छ । मेशिन औजारहरुलाई प्रयोग गरेर काम समाप्त भएपछी सफा गरी औजारहरु सुरक्षित तरिकाले निर्दिष्ट स्थानहरुमा राख्नु पर्छ । फोहर मैलालाई तोकेको स्थानमा विसर्जन गर्नुपर्छ ।

कामदारहरुको स्वास्थ्य र सुरक्षा

कामदारहरुलाई आवश्यक मात्रामा र समय समयमा मास्क, पजां, एप्रोन तथा टोपी दिनुपर्छ । कामदारहरुलाई काम गर्ने मेसिन र प्रकृयाबारे जानकारी समय समयमा गराउनु पर्छ । कामदारहरुको स्वास्थ्य परीक्षण वर्षमा कम्तीमा एक पटक गराउनु पर्छ । बढी भारी सामान ओसार पसार गर्नु परेमा उर्पयुक्त गाडा वा साधनको प्रयोग गर्नुपर्छ । आवश्यक मात्रामा प्राथमिक उपचारका सामग्रीहरु उत्पादन स्थलमा हरसमय राख्नु पर्दछ । कामदारहरुलाई स्वास्थ्य वा काम गर्दा लागेका अप्ठ्यारा बारे समय समयमा अन्तरकृया गरी पृष्ठपोषण लिनुपर्छ र आवश्यक सुधारहरु गर्नुपर्छ ।

ध्वनी प्रदुषण:

यस किसिमको उद्योगमा खासै ध्वनी प्रदुषण हुदैन । तर पिलिङ्ग वा कटिङ्ग मेशिनहरुको चल्दा उत्पन्न हुने ध्वनीले कसैलाई असर गरेको लागेमा इयर प्लग दिनु पर्छ ।

ट्रेनिङ्ग:

- कामदार कर्मचारीहरुलाई काममा लगाउनु भन्दा पहिला तीनलाई कार्यस्थल देखाई प्रयोग हुने मेशिन र प्रकृया बारे जानकारी तथा तहां रहेका सम्भावित जोखिम तथा असरहरु बारे जानकारी दिनु पर्छ ।
- उद्योगमा बिधमान जोखिमहरुबारे जानकारी दिएपछी त्यसबाट बच्ने उपाय तथा प्रयोग गर्ने साधनहरु र केही भएमा के के गर्ने र कसलाई सम्पर्क गर्ने जानकारी समेत दिनुपर्छ ।
- नयां कामदारहरुलाई तीनले गर्नु पर्ने कार्यको जानाकरी गराई पुरानाको निर्देशन अन्तर्गत राखी ट्रेनिङ्ग दिई केही समय कार्य गराउनु पर्छ ।

४. कामदारहरूलाई वर्षमा कम्तीमा दुई पटक उर्पयुक्त , उत्प्रेरणा दिने खालका आवश्यक विषयका ट्रेनिङ्गहरू दिनु पर्छ ।
५. सबै कामदारहरूलाई प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम दिनु पर्छ ।
६. कामदारहरूलाई नयां प्रकृया वा मेशिनहरूवारे बेला बेलामा आन्तरीक वा बाह्य तालिम दिनु पर्छ ।

अग्नी तथा विद्युतिय आकस्मिक घटना:

अग्नी तथा विद्युतिय आकस्मिक घटनाबाट बच्न र बचाउन उधोगस्थलमा पर्याप्त र उपर्युक्त स्थानहरूमा अग्नी निवारक यन्त्र (Fire Extinguisher) तथा बालुवा र आगो निभाउन प्रयोग हुने भाडांहरू तथा उपकरणहरू राख्नु पर्छ । सबै कामदारहरूलाई अग्नी निवारक यन्त्रहरू प्रयोग गर्न सिकाउनु पर्छ । विद्युतीय लाइनहरू (electrical wirings) को चेकजाचं ६ - ६ महीनामा गर्नु पर्छ , प्रयोग हुने विद्युतिय स्विचहरू औद्योगिक किसिमका (spark proof) र पर्याप्त क्षमताका हुनुपर्छ ।

१	परियोजनाको नाम	भेनियर उद्योग	
२	वार्षिक उत्पादन क्षमता	३५,००,००० स्क्वायर फुट भेनियर प्रत्येक वर्ष	
३	कारखाना स्थापना हुने स्थान	शहरी तथा ग्रामिण क्षेत्र	
४	वार्षिक काम गर्ने समय	दैनिक ८ घण्टा, वार्षिक ३०० दिन	
५	कुल पूँजी लगानी		४,८३०,०००।००
	क) चालु पूँजी	१,०००,०००।००	
	ख) स्थिर पूँजी	३,८३०,०००।००	
६	वित्तिय संस्थाबाट ऋण		३,८९८,०००।००
	क) दिर्घकालिन ऋण	२,२९८,०००।००	
	ख) अल्पकालिन ऋण	१,६००,०००।००	
७	मुनाफाको प्रतिफल प्रतिशतमा		२०
	क) कुल पूँजी लगानीमा	२०	
८	पार विन्दु		
	क) प्रतिशतमा		५५
	ख) मूल्यमा		६,९९८,९९७।९३
९	मुनाफा		९८९,४५०।००
	क) वार्षिक आम्दानी	९९,२००,०००।००	
	ख) वार्षिक खर्च	९०,२९०,५५०।००	

१०	रोजगारी	जनामा	१५			
भेनियर उद्योग						
शहरी तथा ग्रामिण क्षेत्र						
औद्योगिक स्कीम						
स्थिर पूँजी विवरण		परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	८८०,०००।००
१	जग्गा ४ रोपनी	२	रोपनी	४०००००	८००,०००।००	
	जग्गा विकास	१०	प्रतिशत		८०,०००।००	

२	निर्माण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१,५०५,०००।००
क)	कारखाना घर	१५००	बर्ग फिट	७००	१,०५०,०००।००	
ख)	गोदाम घर	५००	बर्ग फिट	७००	३५०,०००।००	
ग)	कार्यालय घर	१००	बर्ग फिट	८००	८०,०००।००	
घ)	विद्युतिकरण				२५,०००।००	

३	मेशिन औजार	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१,३६०,०००।००
a	Peeling Machine	२	थान	२८०,०००।००	५६०,०००।००	
b	Band Saw 30"	१	थान	४००,०००।००	४००,०००।००	
c	Electric Motor 25 HP	१	थान	२०,०००।००	२०,०००।००	
d	Electric Motor 15 HP	१	थान	२५,०००।००	२५,०००।००	
e	Other Electric Goods and hand tools		थान	१५,०००।००	१५,०००।००	
f	Paddle Chopper	४	थान	१०,०००।००	४०,०००।००	
g	Custom Duty, Clearing, Transportation and Electrification				२००,०००।००	
h	Miscellaneous (Dust collector, fire extinguisher, tool box, first aid kit etc)	१			१००,०००।००	

४	फर्निचर तथा फिक्सचर अफिस इक्विपमेन्ट					५०,०००।००
५	उद्योग लगानी हुनु पूर्व खर्च					२०,०००।००
६	तथा उद्योग संचालन हुन अघिको खर्च					१५,०००।००

७ कूल स्थिर पूँजी

३,८३०,०००।००

	चालु पूँजी विवरण		परिमाण	एकाइ	जम्मा	१,०००,०००।००
क)	कच्चा माल मौज्दात		१०	दिन	२५६,६६६।६७	
ख)	प्रशोधनमा रहने		३	दिन	९६,९९५।००	
ग)	तैयारी माल मौज्दात		१०	दिन	३२३,३३३।६७	
घ)	उधारो विक्रि दिन		१०	दिन	३२३,०२१।६७	
	चालु पूँजी लगानी				१,०००,०००।००	

क)	कूल पूँजी लगानी					४,८३०,०००।००
ख)	कूल स्थिर पूँजी लगानी					३,८३०,०००।००
ग)	कूल चालु पूँजी लगानी					१,०००,०००।००

वार्षिक उत्पादन खर्च

स्थिर खर्च

१	हास कट्टी	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	२२१,२५०।००
क)	भवन	१,५०५,०००।००	प्रतिशत	५	७५,२५०।००	
ख)	मेशिन औजार	१,३६०,०००।००	प्रतिशत	१०	१३६,०००।००	
ग)	फर्निचर फिक्चर	५०,०००।००	प्रतिशत	२०	१०,०००।००	

२	विमा १ प्रतिशतले (स्थिर मूल्यमा जग्गाको मूल्य बाहेक)					२९,५००।००
---	--	--	--	--	--	-----------

		परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	
३	ब्याज दिर्घकालिन ऋण	२,२९८,०००।००	प्रतिशत	१०	२२९,८००।००	२२९,८००।००

४	अप्रत्यक्ष कर्मचारी	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	
क)	ब्यबस्थापक	१	जना	१२०००	१४४०००	४४४,०००।००
ख)	लेखापाल	१	जना	८०००	९६०००	
ग)	स्टोर क्लिपर कम सेल्स म्यान	२	जना	६०००	१४४०००	
घ)	पाले पियन	१	जना	५०००	६००००	

५	कार्यालय खर्च					२५२,०००।००
क)	मसलन्द छपाई अफिस समान				६०,०००।००	
ख)	भत्ता परिवहन				३०,०००।००	
ग)	मर्मत संभार				१५,०००।००	
घ)	दस्तुर महशुल				१०,०००।००	
ङ)	भैपरी तथा अन्य				५०,०००।००	
च)	स्थिर विजुली खर्च	२५	केभिए		८७,०००।००	
६	लेखा परिक्षण					१५,०००।००
७	कुल स्थिर खर्च					१,१९१,५५०।००

चल खर्च विवरण

८	कच्चा माल	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	७,७००,०००।००
क)	कुकाठ	३५०००	क्यु फिट	२२०।००	७,७००,०००।००	

९	प्रत्यक्ष कामदार	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	९४८,०००।००
क)	सुपरभाइजर	१	जना	८,०००।००	९६,०००।००	
ख)	दक्ष कामदार	६	जना	६,५००।००	४६८,०००।००	
ग)	सहायक कामदार	८	जना	५,०००।००	४८०,०००।००	
			१५			

१०	उत्पादन तथा अन्य खर्च					३११,०००।००
क)	विद्युत महशुल	२५	केभिए		२८८,०००।००	
ख)	लुब्रिकेन्ट, डिजेल, मोबिल सवारी ईन्धन सहित				२,०००।००	
ग)	मर्मत सम्भार				१०,०००।००	
घ)	जगेडा पार्ट पूजा आदी				५,०००।००	
ङ)	अन्य				६,०००।००	

११	ब्याज अल्पकालिन ऋण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	६०,०००।००
		६००,०००।००	प्रतिशत	१०	६०,०००।००	

१२	कुल चल खर्च					९,०१९,०००।००
----	-------------	--	--	--	--	--------------

१३	कुल वार्षिक उत्पादन खर्च					१०,२१०,५५०।००
----	--------------------------	--	--	--	--	---------------

	आम्दानी विक्री विवरण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	११,२००,०००।००
क)	Veneer 2 mm thick	३,५००,०००	Sq. Ft.	३२०	११,२००,०००।००	

मूनाफा

वार्षिक विक्रीबाट आम्दानी

वार्षिक उत्पादन खर्च

९८९,४५०।००

११,२००,०००।००

१०,२१०,५५०।००

वित्तिय विश्लेषण कालक**पार विन्दु**

पार विन्दु	प्रतिशतमा	५५
पार विन्दु मूल्यमा		६,११८,९१७।९३
कच्चा पदार्थको मूल्य १० प्रतिशत बढेमा		
कच्चा मालको मूल्य		८,४७०,०००।००
कुल चल खर्च		९,७८९,०००।००
कुल स्थिर खर्च		१,१९१,५५०।००
विक्रीबाट आम्दानी		११,२००,०००।००
पार विन्दु	प्रतिशतमा	८४

पार विन्दु कच्चा पदार्थको मूल्य १० प्रतिशत घटेमा

कच्चा मालको मूल्य		६,९३०,०००।००
कुल चल खर्च		८,२४९,०००।००
कुल स्थिर खर्च		१,१९१,५५०।००
विक्रीबाट आम्दानी		११,२००,०००।००
पार विन्दु	प्रतिशतमा	४०
प्रतिफल विश्लेषण		
लगानीको प्रतिफल	प्रतिशतमा	२०
स्वलगानीको प्रतिफल	प्रतिशतमा	५१

नगद प्रवाह विश्लेषण

वर्ष	वार्षिक उत्पादन क्षमता	विक्रीबाट आम्दानी रु. मा
१ वर्ष	५०	५,६००,०००।००
२ वर्ष	६०	६,७२०,०००।००
३ वर्ष	७०	७,८४०,०००।००
४ वर्ष	८०	८,९६०,०००।००
५ वर्ष	९०	१०,०८०,०००।००